

25 GODINA
PALIĆKOG
PROCESA

MANIFEST ŽENA SRBIJE

ZA NOVI DRUŠTVENI UGOVOR

Beograd | 29. novembra 2025.

Srbija se nalazi u dubokoj društvenoj, političkoj i ekonomskoj krizi. Ova kriza je posledica dugotrajnog uzurpiranja države od vladajuće političke elite, usled čega najšire grupe u društvu ostaju bez zaštite, bez glasa i bez pristupa osnovnim političkim, socijalnim, ekonomskim i kulturnim pravima.

Kriza ima i vrednosnu dimenziju koja se ogleda u urušenim institucijama, veličanju ratnih zločinaca i nacionalizma, nepoštovanju Ustava i zakona, kršenju prava radnica i radnika, sistemske korupciju i nepotizam umesto staranja, solidarnosti i ravnopravnog učešća u javnim poslovima.

Okupljene u *Palićkom procesu* dijaloga i političke emancipacije pokrenutom 2000. godine, nastavljamo tradiciju ženskog otpora, solidarnosti i vizije boljeg društva povezujući feminističku misao i političku akciju kao snagu društvene promene.

Duboko zabrinute za stanje u kome se Srbija nalazi, uz jasnu svest o tome da je kriza posledica razaranja društvenog ugo-

vora kojim ljudi prenose deo sloboda na izabranu vlast očekujući zauzvrat zaštitu, jednaka prava i pravedan poredak, smatramo da je Srbiji potrebna korenita transformacija države i društva, transformacija koju je moguće ostvariti samo na temelju **novog društvenog ugovora**.

Društveni ugovor u Srbiji danas ne odražava potrebe i stvarnost većine građanki i građana: isključeni su mnogi a privilegovana samo nekolicina pojedinaca. Iz naše feminističke perspektive prepoznamo da je kriza izraz neodrživog modela razvoja koji počiva na eksploataciji rada, tela i prirode.

Mi, žene u Srbiji, više ne tražimo samo ravnopravnost, već promenu sistema, kako bi društvo postalo pravedno, održivo i humano: **za dostojanstven život svih, za slobodu bez straha, za društvo koje pripada svim građankama i građanima.**

Naš cilj je demokratija koja neguje, ne dominira. Ekonomija koja osnažuje, umesto sadašnje koja iscrpljuje. I politika koja služi, a ne vlada.

Mi okupljene/i u Ženskoj platformi za razvoj Srbije nudimo društveni ugovor koji počiva na sledećim vrednostima:

1. Pravda je kolektivna vrednost, ne privatna nagrada i privilegija

Zalažemo se za rodnu, socijalnu i ekonomsku pravdu koja raspodeljuje moć, resurse i odgovornost, nasuprot sistemu koji nagrađuje političku lojalnost, nejednakost i nasilje.

2. Život, a ne profit

Naša vizija društva stavlja brigu u središte politike, ekonomije i institucija.

Tražimo da se briga o ljudima, zajednicama i prirodi prizna kao politički i ekonomski prioritet.

Briga nije privatna obaveza žena, već zajednički društveni zadatak i obaveza.

3. Solidarnost je politički čin otpora

Naša vizija društva počiva na solidarnosti među različitimima, a ne na takmičenju i podeli. Gradimo međugeneracijsku, interetničku i klasnu solidarnost, posebno među ženama koje nose teret siromaštva, marginalizacije i nasilja. Solidarnost je naša politička praksa, ali i vizija društva koje brine o svima.

4. Politike treba da slušaju, brinu i uključuju

Politike moraju odražavati potrebe građanki i građana. Novi društveni ugovor počiva na temeljnoj demokratizaciji odlučivanja – od lokalnog do nacionalnog nivoa. Zahtevamo stvarnu, umesto simboličke participacije žena u svim procesima odlučivanja i raspodelu moći kao odgovornosti, a ne privilegije.

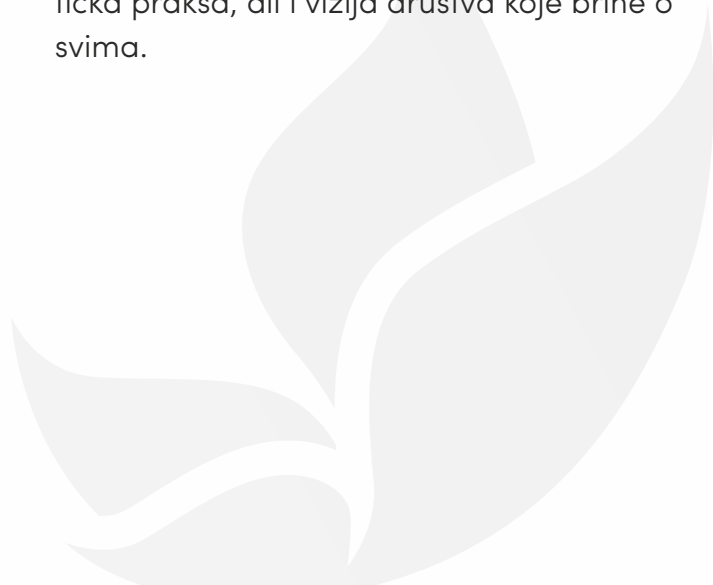
5. Uvažavanje različitosti je naša snaga – i osnova za transformaciju društva

Prepoznamo da nejednakost ima više lica: pol, klasu, etničku pripadnost, invaliditet, seksualnu orijentaciju, starost, geografski položaj. Zato zahtevamo da svaka javna politika prepozna i uvaži višestruke oblike diskriminacije.

Nijedna ne može biti slobodna dok su drugi/e isključeni. Istinska ravnopravnost je ona koja uzima u obzir različitost iskustava.

6. Novo društvo je održivo, pravedno i nenasilno – prema telu, radu i prirodi

Zalažemo se za ekofeminističku transformaciju društva, koja povezuje rodnu ravnopravnost, klimatsku pravdu i održivi razvoj. Transformisani društveni ugovor mora priznati da eksploatacija žena i eksploatacija prirode imaju zajedničke korene u patrijarhalno-kapitalističkoj logici.

MANIFEST ŽENA SRBIJE ZA NOVI DRUŠTVENI UGOVOR

---

7. Država je garant slobode, a ne saučesnik u nasilju

Tražimo apsolutnu slobodu od nasilja – fizičkog, ekonomskog, digitalnog, političkog i simboličkog. Zahtevamo autonomiju nad telom, radom, vremenom i identitetom, bez straha i pritiska. Institucije moraju da služe tom cilju.

8. Bez znanja nema slobode, a bez slobode nema demokratije

Zahtevamo društvo znanja oslobođeno propagande i kontrole. Obrazovanje, kultura i nauka su alati emancipacije. Znanje je politička moć i mora biti javno dobro, dostupno svima.

Pozivamo sve saveznice i saveznike, građanke i građanke, da se pridruže Palićkom procesu i stvaranju društva u kojem briga, pravda i solidarnost postaju temelj novog početka.

**Ostanimo umrežene/i, povezane/i i solidarne/i jer
NE TRAŽIMO RAVNOPRAVNOST U STAROM SVETU – GRADIMO NOVI!**

U Beogradu, 29. novembra 2025.

Ženska platforma za razvoj Srbije